

XV-XVI. YÜZYIL SANCAK KANÛNNÂMELERİNE GÖRE OSMANLI DEVLETİ'NDE TAHİL ÜRETİMİ

Eftal Ş.BATMAZ*

ÖZET

Bu makalenin amacı, XV ve XVI. sancak yüzyıl kanunnamelerini temel olarak köylü çiftliklerinde ekilen ve toplanan tahılın, özellikle de buğdayın ortalama miktarını hesaplayabilmektir. XIX. yüzyılın sonlarına kadar tarımsal istatistiklerin bulunmadığı Osmanlı Devleti'nde, geçmiş dönemlere ait sayısal verilere ulaşmak zordur. Ancak, bu yüzyıllarda yayınlanmış olan kanunnamelerden yararlanarak bir çiftlikte ortalama olarak ne kadar tahıl ekildiği ve toplandığını hesaplamak mümkündür.

Tarımsal bir ekonomik yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde tahıl üretimi her zaman sıkı kontrol altına alınmış ve denetlenmiştir. Vergi gelirlerinde bir azalma olmaması ve özellikle büyük şehirlerin ve ordunun iâşesinin sağlanması için bu kontrol gerekliydi.

Gerek sultanların yayınlamış oldukları kanunnamelerde gerekse sancak kanunnamelerinde bu konuya ilişkin değerli kayıtlar mevcuttur. Bu kayıtlar incelendiğinde görülmektedir ki devlet, bir çiftlikte ekilecek ve toplanacak olan tahılın asgari miktarını belirlemeye dikkat etmiştir.

ABSTRACT

The main of this article is to estimate the avarege amount of grain, with a specific emphasis to that of wheat, which was cultivated and harvested in the village farms. In doing this, however, it is difficult to reach any certain result since there were no offical agricultural statistics in the Otoman Empire by the end of the XIXth century. The kanunnames are, therefore, very important in estimating the approximate amount of agricultural production and its value in the period under study.

---

* Yrd. Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Tarih Bölümü

In the Ottoman Empire, which was a predominantly agricultural country, grain production was always under the strict control of the state. This control was vitally important in order to prevent the decrease in tax incomes and also to provide an important sources of food supplies for the army and the population in the cities at large.

There is valuable information in the kanunnames decreed by the Sultans, as well as in the sancak kanunnames, on the subject of grain production in the Otoman Empire. When those kanunnames are studied, it easily seen that the state paid a special attention to the performance of a specified minimum of grain production which was expected from an average village farm.

Bu makalenin amacı, XV ve XVI. yüzyıl kanûnnâmelerindeki bilgiler aracılığıyla raiyyet çiftliklerinde ekilen ve toplanan tahılın, özellikle de buğdayın asgari miktarını hesaplayabilmektir. XIX. yüzyılın sonlarına kadar tarımsal istatistiklerin bulunmadığı¹ Osmanlı İmparatorluğu'nda, böyle bir çalışma yapmanın zorluğu ortadadır. Bununla birlikte, elimizdeki mevcut kanûnnâmelerden yararlanarak bir çiftlikte asgari olarak ne kadar tohum ekildiğini ve toplandığını tespit etmek mümkündür.

Tahıl üretimi, zirai ekonominin seviyesini gösteren önemli unsurlardan birisidir. Bir tarım imparatorluğu olan Osmanlı Devleti'nde de halkın büyük bir kesimi geçimini tarımdan sağlıyordu; vergi gelirlerinin çoğu tarımsal ürünlerden alınıyordu ve ihracatın çoğu tarım ürünlerinden gerçekleştiriliyordu. Bu nedenle, Osmanlı Devleti'nde tahıl üretimi ve vergilendirilmesine ilişkin konuları ele alarak incelemek ülkenin genel ekonomik seviyesini açıklayabilmek için de gereklidir.

XV ve XVI. yüzyıllar Osmanlı Devleti'nin sınırlarının en geniş olduğu dönemdir. Bu yüzyıllarda Osmanlı Devleti Avrupa, Asya ve Afrika'nın Akdeniz, Karadeniz ve Kızıldeniz kıyıları aracılığıyla günümüzde de Avrupa, Ön Asya ve Afrika'nın zengin ziraat ülkeleri sayılan Macaristan, Yugoslavya, Romanya, Irak ve Mısır'ı egemenliği altında bulunduruyordu. Bu kadar geniş üretim bölgelerine sahip olmakla birlikte coğrafi şartların getirdiği bir takım doğal engeller de söz konusuydu. Osmanlı Devleti'nin Asya, Avrupa ve Afrika'ya yayılmış olan geniş toprakları orta iklimde, kışları nispeten ılık, yazları sıcak ve kurak olan Akdeniz iklimine dahildi. Akdeniz iklimine dahil ülkelerde yağışların genelde az olması ve toprağı sürmekten ziyade karıştırmaya yarayan sapan kullanımı tarlaların verimini düşürdüğünden, ya tarlayı boş bırakmak suretiyle (nadasa bırakmak) ya da başka bitkiler ekmek suretiyle dinlendirmek ve kuvvetlendirmek gerekiyordu. Bu da bir sene içinde ekilebilen toprakların oranını önemli şekilde azaltan bir etkendi.²

¹ Bkz. Güran, Tevfik, Osmanlı Devleti'nin İlk İstatistik Yıllığı, Ankara, 1997

² Tanoğlu, Ali, *Ziraat Hayatı*, I; *Orta İklim Memleketlerinde Ziraat*, İstanbul, 1968; Cillov, Haluk, *Türkiye Ekonomisi*, İstanbul, 1970

Orta iklim kuşağında yetiştirilen ve insanların temel gıdasını teşkil eden en önemli tahıl ise buğdaydır. Buğdaya orta iklim kuşağı medeniyetini temsil eden bir bitki gözüyle bakabileceğimiz gibi, aynı zamanda bu medeniyetin temeli olarak da bakabiliriz³. Medeniyet ne kadar ilerlerse ilerlesin ve insanların bu medeniyete uyan ihtiyaçları, istekleri ne kadar çoğalırca çoğalsın, hayata temel olan yemek ve ekmek ihtiyacı daima baştadır. Devletlerin, milletlerin bütün iktisadi, siyasi ve mali teşkilatı, bütün coğrafi, sosyal ve siyasi hedefleri herşeyden önce gıda aramak, bulmaktan ibarettir ki, bunun orta iklim kuşağının medeni memleketlerinde başlıca unsuru buğdaydır. Halkı, özellikle başta idare merkezleri olmak üzere şehir topluluklarını buğdaysız, ekmeksiz bırakmamak bütün tarih boyunca devletlerin başlıca kaygısı ve uğraşısı olmuştur.

Bu iklim kuşağında bulunan ülkelerde, tarım ekonomisinin esas üretim vasıtası ise bir çift öküzle çekilen sapanıdır. Eski Mezopotamya uygarlıklarından beri, kuru-ziraat ile buğday-arpa ekimi yapılan orta iklim kuşaklarında, bir çift öküzle çekilen sapan, en ileri üretim vasıtası olmuştur. Sapanın ağaç ya da demirden olması, yapım tekniği ve başka özellikler doğal olarak zamanla önemli değişiklikler getirmiştir. Fakat öküz gücünün yerini makine gücü alıncaya kadar bu ülkelerin tarım teknolojisinde esaslı bir değişiklik görülmemiştir.⁴

Tarıma dayalı ekonomik yapıya ve bu kadar geniş üretim bölgelerine sahip olan Osmanlı Devleti'nde tahıl meselesi ve vergilendirilmesi de doğal olarak özel bir öneme sahipti. Ekonomik ve mali yapısının büyük ölçüde tarıma dayanmasından ve halkın temel gıdasını teşkil etmesinden dolayıdır ki tahıl üretimi ve vergilendirilmesi sıkı denetim altına alınmıştır. Bu denetim, vergi gelirlerinde bir azalma olmaması ve özellikle büyük şehirlerin ve ordunun iaşesinin sağlanması için de gerekiyordu.⁵ Bu nedenledir ki, gerek sultanların yayınlamış oldukları genel karakterli kanûnnâmelerde gerekse sancak kanûnnâmelerinde tahıl üretimine ilişkin maddeler yer almıştır.

Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nde tarımsal üretim yapıldığı yerlere çiftlik deniliyordu. Çiftlik bir yandan köylünün devlete ödemekle yükümlü bulunduğu bir çeşit arazi vergisi olan çift resminin matrahi, diğer taraftan da bir köylü ailesinin tasarrufunda bulunan küçük bir ziraat işletmesidir.⁶ Zirai işletmenin en önemli unsuru olan arazi ise, Osmanlı düzeninde "miri" denilen bir statü içinde değerlendiriliyordu. Buna göre; köylü ailelerine arazi, tapu

³ Buğdayın Akdeniz dünyasındaki yeri ve önemi için bkz. Braudel, Fernard, *Maddi Uygarlık, Ekonomi ve Kapitalizm, XV-XVIII. Yüzyıllar*, Çev: M. Ali Kılıçbay, I. Cilt, Gece Yayınları, Ankara, 1993, s.85-118.

⁴ İnalçık, Halil, " Köy, Köylü ve İmparatorluk", *Osmanlı İmparatorluğu, Toplum ve Ekonomi*, İstanbul, 1993, Eren Yayıncılık, s.2

⁵ Büyük şehirlerin iaşesi için bkz. Güçer Lütfi, " XVIII. Yüzyıl Ortalarında İstanbul'un İaşesi İçin Lüzumlu Hububatın Temini Meselesi", *İktisat Fakültesi Mecmuası*, C. XI/1-4(1949-50), s. 397-416; Mantran, Robert, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, Çev: M. Ali Kılıçbay-Enver Özcan, II. Cilt, Ankara, 1990, s.167-197

⁶ Güçer, Lütfi, *XVI-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğunda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*, İstanbul, 1964, s.44-45

rejimi denilen özel bir sistem içinde veriliyordu. Tapu rejiminde, tasarruf edilen arazi satılamayan, hibe ve vakf edilemeyen, fakat babadan oğula bir işletme birliği olarak geçen raiyyet çiftlikleridir. Köylü bu toprağı kendi işlemek zorundaydı. Üretim işini, kendisi düzenlerdi. Üretim vasıtaları öküz, sapan ve tohumu kendisi sağlar ve bağımsız bir işletme ünitesi olarak toprağı kendisi işlerdi. Bu düzende, bir çift öküzü ve onun işleyebileceğı kadar toprağı, tapu rejimi kuralları çerçevesinde tasarrufu altında bulunduran köylü ailesi, zirai rejimin ana ünitesi olarak sistemin temelini oluşturmaktaydı.⁷

Çiftliklerin büyüklüğü, işlenen toprağın kalitesine göre belirleniyordu. Buna göre ekilebilir topraklar; a'lâ, evsât ve edna olmak üzere üç kategoride değerlendiriliyordu. Toprağın büyüklüğü ise her sancak için ayrı ayrı belirlenmekteydi. Örneğın 1528 tarihli Karaman Kanunnamesinde şöyle yazılıdır:⁸ “Çiftlik husûsunda a'lâ ve evsât ve ednâ mu'teber olub bütün çiftlik a'lâ yerden altmış dönüm ve evsât yerden seksen ve doksan dönüm ve ednâ yerden yüz yüz yirmi dönüm demişlerdir...”. Diğer bazı sancaklardaki çiftlik büyüklükleri de şöyledir:⁹

	Verimli	Vasat	Verimsiz
Hüdavendigâr	70/80	100	130/150
Aydın	60	80	130/150
Kütahya	60	80/90	120
Erzurum	80	100	130
Diyarbakır	80	100	150

Bir dönüm ise, bir çok kanûnnâmede boyu ve genişliğı kırkar adım olan bir alan olarak tarif olunmuştur.¹⁰ Bir dönümü yaklaşık 1000 metrekare olarak kabul edersek¹¹ kalitesine bağılı olarak bir çiftliğın büyüklüğü 6-15 hektar arasında değışmekteydi. Buna göre; Osmanlı Devleti'nde bir çiftlik verimli toprakta 6-8, vasatta 9-10, verimsizde de 12-15 hektardı.

Tarımsal bir ekonomik yapıya sahip olan Osmanlı Devleti, yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı tahıl üretimiyle ilgili olarak kanûnnâmelere özel maddeler koymuştur. Örneğın, Fatih Kanûnnâmesinde şöyle

⁷ İncalcık, *a.g.m.*, s.4.6

⁸ Barkan, Ö. Lütfi, *XV. ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları*, I, *Kanunlar*, İstanbul, 1943, s. 47

⁹ Barkan, *Kanunlar*, s.2, 8, 25, 66, 131

¹⁰ “Dönüm dahi hatevât-ı müte'arefe ile kırk hatve yerdır tülen ve arzen...”, Barkan, *Kanunlar*, s.2

¹¹ İncalcık, Halil, “Osmanlılarda Raiyyet Rûsumu”, *Belleten*, Cilt XXIII/1959, s. 582

denilmektedir:¹² “Çerçi ve arabacı ki, san'atı arabacılık ola, çiftin boza, yılda iki müdd mikdârı ekini ekmeye, tuz ve gayrî nesne getüre, süvarisine elli akçe vere. Eğer çiftin bozmasa ki, evvelki iki müdd mikdârı ekin ekeler...”. Süleyman Kanünnâmesinde de¹³: “ve bir ra'iyyet çiftliği olsa Bursa müddile dört müdd tohum ekmek her yıl borcudur. Hiç ekmediği yılda elli akçe ekmediği için alına. Bursa müddile iki müdd ekse yirmi beş akçe alına...” denilmektedir. Karaman Kanünnâmesinde ise:¹⁴ “Bir çiftlik yer tasarruf iden ra'iyyet Bursa müddile yılda dört müdd tohum ekmek lâzımdır. Ekmediği yılda elli akçe vire. Amma Karaman müddile bir müdd ekse yirmi beş akçe vire...” denilmektedir. Niğbolu, Sivas, Konya, Hüdavendigâr, Amasya sancak kanünnâmelerine göre de; bir çiftlikte köylüler Bursa müdüyle asgari 4 müd ekim yapmak zorundaydılar.¹⁵

Bazı kanünnâmelerde ise her bir çiftlikte yıllık olarak asgari ne kadar ürün toplanması gerektiğine dair kayıtlar mevcuttur. Örneğin yine Karaman Kanünnâmesindeki bir kayıt bu konuda açıklayıcı bilgi vermektedir:¹⁶ “ammâ beyn'en-nâs meşhûr ve ma'rûf olan çiftlik oldur ki, bir çiftlik nadasına ve ekinine vefâ ede; âhâli-i kurâdan ekinciler dahî ânâ bir çiftlik derler. Mikdârda Bursa müddile on iki müddlük yerdir, Konya müddile sekiz müddlük olur, bi'l-fiil ma'mûl olan kile ile altı müddlük yer olur” . Kars ve Maraş kanünnâmelerinde de benzer maddeler yer almaktadır.¹⁷

Yukarıda örnekleri verilen hükümlerde de görüldüğü gibi bir çiftlik asgari 12 müdlük ürün alınan yer olarak tasvir edilmektedir.¹⁸ Bundan şöyle bir sonuç çıkarmak mümkündür: Bir çiftlik; asgari 4 Bursa müdü tohumun ekildiği ve 12 müd ürünün toplandığı bir tarım alanıdır.

Ekilen ve toplanan ürün miktarını tam olarak belirleyebilmek için özellikle Bursa müdünün ve diğer müdlerin “ kg “ olarak karşılığını bilmemiz gerekir. Bilindiği gibi, Osmanlı Devleti'nde müd her bölgede farklı olan bir bakliyat ölçü birimidir. En çok kullanılanları ise, İstanbul, Bursa, Konya, Karaman ve Diyarbakır müdleridir. İslami ölçüler üzerine değerli araştırmaları bulunan Hinz'e göre; Osmanlı Devleti'nde imparatorluk müdü de denilen İstanbul müdü çok yaygındı ve 20 kileye denk düşüyordu. Yani buğday olarak tartımda 513.12 kg, arpa olarak 445 kg ya da yaklaşık olarak 664.5 lt'ye denk geliyordu.¹⁹

¹² Akgündüz, Ahmet, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, I. Cilt, İstanbul, 1990, s.351

¹³ Akgündüz, a.g.e. IV.Cilt, İstanbul, 1992, s. 393

¹⁴ Barkan, *Kanunlar*, s.46

¹⁵ Tuncer, Hadiye, *Osmanlı İmparatorluğunda Toprak Hukuku, Arazi Kanunları ve Kanun Açıklamaları*, Ankara,1962, s. 46, 64, 95, 100, 109.

¹⁶ Dipnot:14

¹⁷ “ lâkin bey'en-nâs meşhûr ve müte'aref olan çiftlik oldur ki, bir çift nadasına ve ekinine her senede vefâ ide, ekinciler dahi ânâ bir çiftlik yer derler ki İstanbul müddile ki altı müdlük yer ola”, Akgündüz, a.g.e.,VII. Cilt, s.173, 181.

¹⁸ “ ... oniki müdlük yer bir çift olur imiş, be-hesab-ı çiftlik...”, Bkz. Ö. Lütfi, Barkan, E. Meriçli, *Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri*, Ankara, 1988, TTK, s.234

¹⁹ Hinz, Walter, *İslâm'da Ölçü Sistemleri*, Çeviren: Acar Sevim, İstanbul, 1990, Marmara Üniversitesi Yayınları, s.58; Krş. İnalçık, Halil, “ Introduction to Ottoman metrology”, *Turcica*, T. XV(1983), ss.311-347

Ancak Osmanlı kanûnnâmeleri genel olarak incelendiğinde görülmektedir ki tahıl ölçümünde Bursa müdü temel alınmıştır. Yine Hinz'e göre; Bursa müdü 1.25 irdab, yani yaklaşık 112.5 lt veya yaklaşık 87 kg'na eşittir.²⁰

Yukarıda örneklerini sunduğumuz kanûnnâmelerde de görüldüğü gibi bir çiftlikte asgari 4 Bursa müdü buğday ekilmesi isteniyordu. Hinz'in verilerini doğru olarak kabul edersek, bir çiftlikte $87 \times 4 = 348$ kg tohum ekiliyordu. Ancak bu miktar biraz kuşku vericidir. Bir çiftlikte (6-15 hektar) ekilen buğday bu kadar az olabilir mi²¹.

Daha önce de belirtildiği gibi; Fatih'in Kanûnnâmesine göre bir çiftlikte 2 müd tohum ekilmeliydi. Hangi müd ile ekilmesi gerektiği açıkça bildirilmemiş olsa da emir sultandan geldiği için İstanbul ya da diğer adıyla İmparatorluk müdü olması gerekir. Bu durumda 2 İstanbul müdü'nün 4 Bursa müdüne denk olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü 1563 tarihli Kars ve Maraş kanûnnâmelerine göre; tahılı 6 İstanbul müdüne eşit olan yere çiftlik denilmekteydi.²² Daha önce de belirttiğimiz gibi bir çiftlikten asgari 12 Bursa müdü ürün toplanması bekleniyordu. Bundan yola çıkarsak; 12 Bursa müdü 6 İstanbul müdüne eşittir. İstanbul müdü 20 kile, Bursa müdü ise 10 kiledir. Kile ise 25.65 kg buğday ve 22.25 kğ arpaya denktir.²³

Bu verilere dayanarak ekilen tohum miktarını ve toplanan ürün miktarını hesaplayabiliriz. Çiftliklerin alanı yukarıda da belirtildiği gibi 60 ile 150 dönüm (6-15 hektar) arasındadır. Kanûnnâmelerden öğrendiğimize göre; çiftçi 60 dönümlük (6 hektar) verimli bir toprağa ve 120-150 dönümlük (12-15 hektar) verimsiz toprağa da aynı miktar tohum ekmek zorundaydı. Buna göre; bir çiftliği ortalama olarak 100 dönüm kabul edersek bunun yarısının nadasa bırakılması durumunda ekilen arazi 50 dönüm olacaktır. Bu miktar kanunen ekilmesi gereken arazinin yaklaşık 3'te 1'inden biraz fazla bir arazidir. Bu da 50 dönümlük araziye 6 müd tohum ekilmesi demektir. Yine Hinz'in Bursa müdü için verdiği 87 kğ değeri kabul edersek 50 dönümlük araziye ($87 \times 6 = 522$ kg tohum ekildiği ortaya çıkar ki bu da dönüm başına 10.5 kg tohum ekilmesi demektir. Eğer bir çiftliği 150 dönüm olarak ve bunun yarısının da ekildiği kabul edildiği takdirde de yine 75 dönüme 6 müd yani 522 kg tohum ekilerek dönüm başına 7 kg tohum ekildiği ortaya çıkar. Dönüm başına ekilen tohum ister 7 kg isterse 10.5 kg olsun söz konusu yüzyıllar için yani tarımda sapan ve

²⁰ Hinz, *a.g.e.*, s.57; Hüdavendigar Livası Tahrir Defterlerini yayınlayan Barkan ve Meriçli, çalışmalarının giriş kısmında bu konuyu ele almakta ancak Bursa müdü'nün kğ olarak karşılığı hakkında herhangi bir şey söylememektedirler. Bkz. Barkan, Ö. Lütfi- E. Meriçli, *a.g.e.* s.78,79 ; İnalçık ise Bursa köylerinin mikroekonomisine dair yayınladığı bir makalede Bursa müdü'nü İstanbul müdüne eşit kabul ederek 512.8 kğ olduğunu söylemektedir. Bkz. İnalçık, Halil, "A case study of the village microeconomy: Villages in the Bursa Sancak, 1520-1593", *The Middle East and the Balkans under the Ottoman Empire, Essays on Economy and Society*, Indiana University Turkish Studies, V. 9, Bloomington, 1987, s.165-166

²¹ Bu hesaptan yola çıkarsak verimli bir çiftlikte 1 dönümden (348:60=5.8 kğ), orta verimli bir çiftlikte (348:100=3.4 kğ) buğday ekilmesi gerekiyordu.

²² Bkz. Dipnot:17

²³ Hinz, *a.g.e.*,s.51

öküz gücünün kullanıldığı bir dönemde bu miktarlar normaldir. Toplanan ürüne gelince; Anadolu'da toprağın verim durumunu bölgeler arasında farklılık göstermekle birlikte genelde 1'e 3 verdiğini söyleyebiliriz. Bu durumda 50 dönümlük bir araziden yılda yaklaşık 1.575 kg ürün alınmaktaydı. Aynı işlemi kile hesabı üzerinden yaptığımızda da benzer sonuca ulaşılmaktadır. Bizce, raiyyet çiftliklerinde yıllık asgari üretim böyle idi.²⁴

Osmanlı kanûnnâmelerindeki kayıtlara göre, bir çiftlikte yıllık üretimin asgari olarak yukarıda verilen miktarlar doğrultusunda olması gerektiği belirtiliyorsa da, bu, köylülerin şartlara göre daha fazla ya da daha az ürün yetiştirmeyeceği anlamı taşımamaktadır. Kuşkusuz, Osmanlı İmparatorluğunun bazı eyaletlerinde köylüler çok daha fazla ya da az ürün yetiştiriyorlardı. Ancak merkezi devlet, vergi gelirlerinde bir azalma olmaması ve büyük şehirler ile ordunun iâşesinin sağlanması için çiftliklerde yıllık üretimin bu doğrultuda olmasını istiyordu.

²⁴ Bununla birlikte bazı araştırmalarda farklı görüşler yer almaktadır. Örneğin Beldiceanu, Karaman vilayetinde XVI. yüzyılda verimli bir çiftlikte 1 hektarlık alandan 400 kg buğday alındığını, tamamından ise 400x6=2400 kg ürün alındığını hesaplamaktadır. Bkz. Beldiceanu, N-Beldiceanu-Steinherr, "Recherches Sur La Province de Qaraman au XVI Siécle", *Journal of The Economic and Social History of The Orient*, Volume XI/1968, s.22